

## فهرست

مقدمه.....	۴
بیوگرافی.....	۶
۱. شرح ضبط صفحات.....	۸
۲. برگزاری کنسرت‌ها و حضور در رادیو ایران.....	۹
۳. تدریس موسیقی.....	۱۲
۴. ردیف دوره عالی.....	۱۳
تحلیل شیوه نوازندگی.....	۱۴
۱. ویژگی‌های شکلی.....	۱۴
۱-۱. زخمه با دست راست.....	۱۵
۱-۲. ریز.....	۱۵
۱-۳. تک‌ریز.....	۱۵
۱-۴. دزاب و شلال.....	۱۶
۱-۵. اشاره.....	۱۷
۱-۶. تریل‌ها.....	۱۷
۱-۷. خراش.....	۱۷
۱-۸. انگشت‌گذاری.....	۱۷
۱-۹. جنبه‌های هنری.....	۲۰
۲. ویژگی‌های محتوایی.....	۲۰
۲-۱. تغییر نظام نسبی آوازی و ضربی.....	۲۰
۲-۲. خلاقیت و نوآوری در ردیف دوره عالی.....	۲۰
۲-۳. نگاه به ردیف.....	۲۱
۲-۴. تنالیت‌های اجرایی.....	۲۱
۲-۵. کم‌رنگ شدن توالی بم به زیر در ردیف.....	۲۱
۲-۶. گسترده شدن محدوده مدال.....	۲۱
۲-۷. سازی شدن بخش‌های آوازی.....	۲۲
۲-۸. توجه به اصالت.....	۲۲
۳. ویژگی‌های کلی.....	۲۲

## ۱. شرح ضبط صفحات

در سال ۱۲۹۱ زمانی که علی اکبر چهارده ساله بود و در مدرسه سن لویی درس می خواند، دو صفحه موسیقی همراه با آوازخوانی جناب دماوندی توسط کمپانی گرامافون از او ضبط شد. ۲۷ صفحه با فرم های متفاوت نیز در سال ۱۳۰۶ کمپانی پلیفون از علی اکبر شهنازی ضبط کرد، که در بخش زیادی از این صفحات ابراهیم منصوری با ساز ویلن ایشان را همراهی کرده و در این صفحات حسینعلی نکیسا آواز و عنایت الله شیانی تصنیف خوانده است، دو صفحه نیز به همراه آواز مجید وفادار ضبط شده است (شرایلی، ۱۳۹۷). کمپانی کلمبیا در سال ۱۳۰۷ موفق شد ۹ صفحه از علی اکبر شهنازی ضبط کند. در برخی از این صفحات حسین استوار پیانو و یوسف نوزاد ویلن نواخته است، مهدی غیائی نوازنده تنبک در این دوره ضبط بوده و خواننده این مجموعه ایران خانم صادقی بوده است (همان). آخرین دوره ضبط صفحه استاد شهنازی ۱۳۰۸ توسط کمپانی هیزمسترزویس بوده است، در این مجموعه ۱۲ صفحه از استاد شهنازی ضبط شده است که در تمام آن ها ابراهیم منصوری نوازنده ویلن و ابوالحسن اقبال آذر خواننده بوده که البته در بخش های موزون نیز تنبک حضور دارد (همان) در این دوره، مجموعه هایی از موسیقی دستگاهی ارائه شده که معمولاً در ابتدا و انتها ضربی هایی به شکل گروهی اجرا می شود.

در نتیجه مجموعاً ۵۰ صفحه کامل از آثار استاد شهنازی ضبط شده است که در تمام این آثار، سیر به وجود آمدن سبک نوازندگی و ملودی پردازی ایشان به وضوح قابل پیگیری است.

نمونه هایی از لیبل صفحات استاد علی اکبر شهنازی



از این رو خیلی از نوازندگان امروزی به ندرت از ریز ساده و ریز پر استفاده می‌کنند و تکریزها جانشین ریزها شدند که البته در نوازندگی استاد شهنازی و استاد نی‌داود این گونه نیست و هردوی این تکنیک‌ها حضور دارند.

تکریز در نگاه کلی به دو شکل کوتاه و بلند اجرا می‌شود که این تفاوت در تعداد ریز آن‌ها جلوه‌گر می‌شود تکریز کوتاه دارای ۳ نغمه در ریز است اما تکریز بلند با ریزی بیش از ۳ نغمه اجرا می‌شود و در شیوه علی‌اکبر شهنازی، ریز در تکریز بلند ممکن است با راست یا چپ شروع شود.

نوع نگارش	نوع اجرا	نوع نگارش	نوع اجرا	
				تک ریز بلند ریز از چپ
				تک ریز بلند ریز از راست
				تک ریز کوتاه با اشاره به بالا
				تک ریز کوتاه با اشاره به پایین

#### ۱-۴. دژاب و شلال

در این شیوه دژاب تکنیکی حاشیه‌ای به حساب می‌آید در عین حال که مورد استفاده قرار می‌گیرد در استفاده از آن زیاده‌روی نمی‌شود. دژاب در این شیوه ابتدا یا اواسط عبارات یا الگوهای ملودیک استفاده می‌شود، استفاده از دژاب در اواسط عبارات منحصر به این شیوه است و در شیوه‌های دیگر کمتر شنیده می‌شود، در برخی موارد هم حرکت دادن به دژاب در نوازندگی ایشان دیده می‌شود که مثلاً دو نت زینت روی نت پایه باشند و نت اصلی به یک نت بالاتر یا پایین‌تر باشد.

نوع نگارش	نوع اجرا	نوع نگارش	نوع اجرا	نوع نگارش	نوع اجرا

شلال یکی از تکنیک‌های حاشیه‌ای شیوه استاد شهنازی است که گاهی با اشاره به سمت بالا و به ندرت به پایین نیز اجرا می‌شود.

نوع نگارش	نوع اجرا	نوع نگارش	نوع اجرا	نوع نگارش	نوع اجرا

# چهارمضرباب شور

The musical score consists of nine staves of music in 4/4 time. The notation includes various rhythmic patterns, ornaments, and fingerings. The first staff begins with a 3-measure phrase marked '3 V', followed by a repeat sign and another 3-measure phrase. The second staff features a sequence of notes with ornaments '» V', '» V', 'V »', and '«', ending with a 3-measure phrase marked '3 V'. The third staff starts with a 3-measure phrase marked '3 V', followed by another 3-measure phrase marked '3 V', and a 3-measure phrase marked 'V'. The fourth staff contains a complex sequence of notes with ornaments '»»V', '«', '» V', 'V', '»»', '«', '«', '«', and '«'. The fifth staff continues with ornaments '» V', '«', '» V', 'V', 'V', '»', '«', '«', '«', and 'V'. The sixth staff begins with a 3-measure phrase marked 'V', followed by a 3-measure phrase marked '»»', and a 3-measure phrase marked '»'. The seventh staff starts with a 3-measure phrase marked 'V', followed by a 3-measure phrase marked '»»', and a 3-measure phrase marked '«'. The eighth staff contains a sequence of notes with ornaments '«', '«', '«', '«', '«', '«', and '«'. The ninth staff begins with a 3-measure phrase marked '» V', followed by a 3-measure phrase marked '«', a 3-measure phrase marked '» V', and a 3-measure phrase marked 'V »', ending with a 3-measure phrase marked '«'.